

Byrådets forslag

Sammen skaper vi verdens beste by

Kommuneplanens samfunnsdel
med byutviklingsstrategi 2025

Oslo kommune

Oslo

Innhold

Hva er en kommuneplan?	3
Noen fakta om Oslo	4
Oslo i verden	5
Folkehelse i alt vi gjør	6
Seks samfunnsfloker	8
Utvalgte sitater fra innspillsmøter	9
Fra samfunnsfloker til kommunemål	10
Mål 1: Oslo gir alle like muligheter til å lære, utvikle seg og leve gode liv	12
Mål 2: Oslo er grønn og levende	13
Mål 3: Oslo er nyskapende og attraktiv	14
Mål 4: Oslo er åpen, inkluderende og trygg	15
Mål 5: Oslo er veldrevet og leverer innbyggerorienterte og sammenhengende tjenester	16
Hvordan skal kommunen jobbe for å løse flokene og nå målene?	17
Byutviklingsstrategi	19
Kommuneplanens rolle i plansystemet	25
Hvordan følges KPS opp?	26
Medvirkning	28
Forklaringer på ord og begreper	29

Hva er en kommuneplan?

Kommuneplanen er det øverste styringsdokumentet i en kommune. Alle kommuner må ha en kommuneplan, og den består av både en samfunnsdel og en arealdel.

Hva er kommuneplanens samfunnsdel?

Kommuneplanens samfunnsdel (KPS) er en plan for hvordan kommunen skal utvikle seg framover. Samfunnsdelen har langsiktige kommunemål som forteller hvilken retning vi vil at kommunen og samfunnet skal utvikle seg.

Hva er det viktigste i ny KPS?

Det viktigste i planen er kommunemålene. Disse krever innsats og samarbeid fra alle kommunale virksomheter, men også at hele samfunnet er med på laget. Kommuneplanen skal være gjennomgående i kommunen fra KPS til budsjett og tildelingsbrev. Planen setter rammene, men målene når vi sammen.

Hva er kunnskapsgrunnlaget for KPS?

KPS bygger på et stort kunnskapsgrunnlag, blant annet [Oslorender 2023](#), [Oslohelsa 2023](#) og [Planstrategi 2024-2027](#). I sistnevnte dokument er "samfunnsflokene" nærmere beskrevet.

Hva er kommuneplanens arealdel?

Kommuneplanens arealdel (KPA) viser hvordan kommunen skal disponere arealer gjennom for eksempel å bygge nye boliger, veier, parker, lekeplasser og infrastruktur. Arealdelen bygger videre på samfunnsdelen. KPA gir konkrete føringer for utvikling og viser hvordan arealene i kommunen skal disponeres.

Hva er en byutviklingsstrategi?

Byutviklingsstrategien viser koblingen mellom ønsket samfunnsutvikling og arealbruk. Sammen med KPA skal den bidra til å sikre en helhetlig og langsiktig forvaltning av kommunens arealer. Byutviklingsstrategien gir hovedmål og ambisjoner for arealutviklingen i Oslo og viser sammenhengen mellom infrastrukturtiltak og byutvikling.

Hvordan skal KPS følges opp?

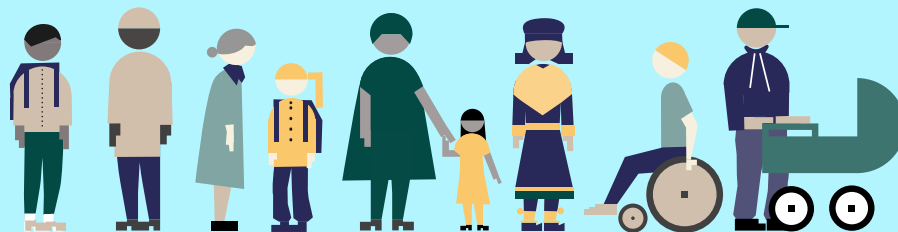
KPS skal følges opp i kommunens videre arbeid og planer. KPS gir en overordnet retning og alle andre samfunnsplaner skal bidra til å oppnå målene i KPS. Finansering blir sikret gjennom budsjettet, som er handlingsdelen til KPS.

Noen fakta om Oslo

- Det bor **723 200** mennesker i Oslo.
- Det er forventet at Oslo vil ha **808 000** innbyggere i 2040.
- Oslo har en ung befolkning, samtidig vil **antallet over 80 år fordobles** fram mot 2040.
- Oslo er en mangfoldig by og **1 av 3** har innvandrerbakgrunn.
- Oslo har mye natur og 2/3 av arealet er Marka, samtidig bor **35 %** i støytsatte områder.
- **8 av 10** trives i Oslo.
- Oslo har **88 000** studenter.

- Oslo har en høyt utdannet befolkning, samtidig fullfører ikke **1 av 6** videregående skole.
- Oslo har høy sysselsetting, samtidig står **1 av 5** i alderen 30-59 år uten jobb.
- I Oslo bor noen av landets rikeste, samtidig lever **16 000** barn (12 %) i familier med lavinntekt.
- Det er store forskjeller mellom bydelene i Oslo, blant annet når det gjelder utdanningsnivå, sysselsetting og inntekt.
- En sykepleier har råd til å kjøpe **2,4 % av boligene**.
- **1 av 4** bor alene.

Oslo i verden

Som storby, regionalt sentrum og hovedstad blir Oslo påvirket av internasjonale, nasjonale og regionale forhold som oppstår og blir bestemt utenfor kommunen. For å løse flere av samfunnsflokene er Oslo avhengig av et tett og konstruktivt samarbeid nasjonalt og regionalt.

Oslo har et tett samarbeid med internasjonale organisasjoner, som vi både kan lære av og som vi formidler kunnskap til. Internasjonale avtaler som Parisavtalen og EØS-avtalen legger viktige rammer for Oslo kommune. Oslo ønsker å utvise globalt samfunnsansvar og dele kunnskap og erfaringer med andre byer.

Regionalt samarbeid

Ved å samarbeide regionalt kan vi sikre en mer helhetlig tilnærming til samfunnsflokene og bruke våre felles ressurser for å skape bærekraftige løsninger på tvers av kommunegrenser. For Oslo er samarbeidet med Akershus fylkeskommune og kommunene i Osloregionen særlig viktig. Samarbeidet handler blant annet om transportløsninger, arealbruk, næringsutvikling, klima og miljø og felles påvirkningsarbeid overfor nasjonale myndigheter.

FNs bærekraftsmål skal fremme en sosial, miljømessig og økonomisk bærekraftig utvikling, og blir lagt til grunn for samfunns- og arealplanleggingen.

Bærekraftsmålene er et rammeverk for å møte utfordringene verden står overfor. De omhandler store deler av kommunens ansvarsområder og Oslo jobber hver dag for å nå målene.

For å løse fremtidens utfordringer blir det stadig viktigere med samarbeid og tverrfaglighet. Bærekraftsmål 17, *Samarbeid for å nå målene*, er særlig viktig for kommunen, og felles kommunemål gir en struktur for samarbeid. Bærekraftsmålene er tett knyttet til samfunnsflokene.

Folkehelse i alt vi gjør

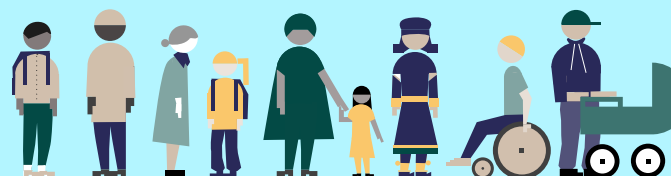
Oslos befolkning har generelt god helse og god livskvalitet. Å jobbe for å opprettholde og forbedre god folkehelse er avgjørende for å løse samfunnsflokene og oppnå alle målene i KPS. Alle sektorer og virksomheter i Oslo kommune har ansvar for og kan bidra til å fremme folkehelse blant innbyggerne.

Både den enkelte innbygger og samfunnet blir påvirket av hvordan helseutfordringer fordeler seg i befolkningen. Vi må derfor bidra til at god helse og livskvalitet blir prioritert i alle sektorer, og at det blir jobbet kontinuerlig med å utjevne sosiale helseforskjeller i årene fremover. Vi kan ikke knytte folkehelse til et bestemt samfunnsområde, fordi god folkehelse har forskjellig betydning for ulike deler av befolkningen. Det kan for eksempel være en god bolig som skaper trygghet, behov for universell utforming, rettigheter for personer med nedsatt funksjonsevne (CRPD) og en aldersvennlig by. Tilrettelegging for barn og unge, kultur og idrett, god luft- og vannkvalitet og å redusere støy er også viktige faktorer som bidrar til god folkehelse.

Å jobbe for god folkehelse betyr mer enn å bare redusere risikoen for sykdom. Alle ansatte i Oslo kommune har et ansvar for å fremme forhold som styrker befolkningens helse og livskvalitet i sitt arbeid. Det må legges til rette for at den enkelte kan ta helsevennlige valg, samt en mer likeverdig fordeling av forhold som påvirker helsen og livskvaliteten i befolkningen og ulike steder i byen. Samlet vil dette bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse.

Foto: Nikolai Kobets Freund / Oslo kommune

Hva er en "samfunnsflope"?

En samfunnsflope er en utfordring i samfunnet som kjennetegnes av at verken problemet eller løsningen er tydelig definert, og at forståelsen av problemet kan endre seg over tid. Det finnes flere floker som enten henger sammen eller påvirker hverandre samtidig, og de har ikke nødvendigvis en endelig slutttilstand.

Én mulig løsning på ett problem kan skape målkonflikter og nye problemer på andre områder. [Les mer om samfunnsflokene i planstrategien.](#)

Klima- og naturkrisen

Klimaendringene vil føre til flere og mer alvorlige naturhendelser. Dette krever tiltak for å redusere utslipp og å klimatilpasse kommunen, samtidig som vi må bevare og etablere mer natur.

Den demografiske utfordringen

En kraftig økning i andelen eldre gjør at kommunen vil få flere som har behov for tjenester, og færre som kan yte og finansiere tjenestene. Deler av befolkningen står utenfor arbeidslivet, og en utfordring er å få alle som kan jobbe, i arbeid.

Krevende boligmarked og bærekraftig by

Oslo vil trolig få flere innbyggere, noe som legger press på kommunens boligmarked, infrastruktur, areal og investeringsbehov. Høye bolig- og leiepriser presser mange ut av byen eller inn i vanskelige boforhold, med en opphoping av levekårsutfordringer i enkelte områder av byen. Arealpress gir også utfordringer når vi skal skape en klimatilpasset naturvennlig og utslippsfri by.

Trusler mot trygghet og samfunnssikkerhet

Kommunen står overfor mange ulike utfordringer, som økende polarisering, terror, klimaendringer, digitale trusler og globale kriser. Dette krever tilsvarende variasjon av tiltak som forebygger og reduserer skade.

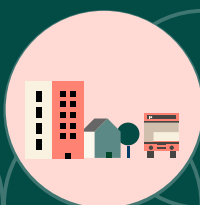
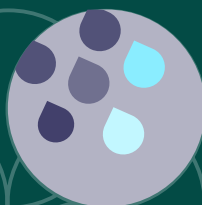
Fattigdom og økende ulikhet

I Oslo er det store ulikheter og tydelige sosiale og økonomiske forskjeller mellom innbyggere i ulike bydeler, og innad i bydeler. Forskjellene i samfunnet blir større og gir utslag i blant annet livskvalitet, helse, utdanning, deltakelse i arbeid, idrett, kultur og frivillighet.

Ungt utenforskap

Mange unge i Oslo står utenfor utdanning og jobb. Dette fører til store kostnader for den enkelte og samfunnet. Årsakene til utenforskap er ofte sammensatte og krever samarbeid mellom ulike sektorer og tidlig forebygging.

Seks samfunnsfloker

Utvalgte sitater fra innspillsmøter med medvirkningsrådene og kommunens virksomheter

Klima- og naturkrisen

"Klimatiltak treffer ulikt. Rettferdig klimaomstilling er viktig."

"Klima- og naturkrisen påvirker alle de andre flokene."

"Vi er nødt til å gjenbruke mest mulig. Den kvadratmeteren vi ikke bygger, er den mest klimavennlige."

Den demografiske utfordringen

"Eldre er også en ressurs. Bruk den!"

"Vi må passe på at de som jobber ute i tjenestene ikke slites ut."

"Det er viktig med avlastningstilbud for pårørende som stiller opp for eldre familiemedlemmer. Med avlastning kan vi stå på lenger."

Krevende boligmarked og bærekraftig byutvikling

"Tenk annerledes når det gjelder boligpolitikk. Vi trenger en mer fleksibel boligbygging og mer dynamiske boformer."

"Still større krav til utbyggere for å sikre sosial bærekraft."

"Byutviklingen har stor betydning for folkehelse. En aldersvennlig og universelt utformet by, er en god by for alle."

"Alle flokene treffer de mest utsatte innbyggerne hardest."

Fattigdom og økende ulikhet

"Alt blir vanskeligere når man er fattig."

"Se hele mennesket, uavhengig av hvem det er. Mennesker er mer enn en NAV-søknad, vi trenger et positivt menneskesyn."

"Særlig boligmarkedet forplanter fattigdom og ulikhet."

Ungt utenforskap

"Vi trenger flere lavterskeltilbud for ungdom innen psykisk helse. Unge må få nok hjelp, tidlig. Det kan hindre frafall i skolen."

"Kommunen bør jobbe mer med forebygging, og mindre med brannslukking."

"Det finnes mange fine tilbud i Oslo som man ikke vet om. Det er behov for bedre og mer informasjon om tilbud og tjenester."

Trusler mot trygghet og samfunnssikkerhet

"Vi opplever at debattklima har blitt hardere, det er mer hets og trusler."

"Mange opplever utenforskap og kjenner på frykt for terror i etterkant av terrorangrepet 25. juni."

"Bruk erfaringer fra pandemien for å sikre god beredskap."

"Tillit er viktig. Dersom den blir truet, truer det alt."

Fra samfunnsflokke til kommunemål

Vi vet hva utfordringene er gjennom samfunnsflokkene. Nå må vi jobbe sammen for å løse dem, med fem felles mål:

Mål 1

Oslo gir alle like muligheter til å lære, utvikle seg og leve gode liv

Mål 2

Oslo er grønn og levende

Mål 3

Oslo er nyskapende og attraktiv

Mål 4

Oslo er åpen, inkluderende og trygg

Mål 5

Oslo er veldrevet og leverer innbyggerorienterte og sammenhengende tjenester

Mål 1

Dette målet handler om...

Flere i arbeid med livslang læring og kvalifisering

Alle som kan delta i arbeidslivet skal ha muligheten til det. Arbeid er viktig for økonomisk trygghet og deltakelse i samfunnet. I Oslo skal vi legge til rette for at personer som står utenfor arbeidslivet, eller som trenger arbeidserfaring, får muligheten til å jobbe. Arbeidsmarkedet stiller høye krav til kompetanse, og Oslo skal legge til rette for kvalifisering for arbeid og livslang læring.

Trivsel og mestring i gode barnehager og skoler

I Oslo skal barn og unge trives og oppleve mestring i barnehagen og på skolen, slik at de blir motiverte for videre utdanning, arbeid og deltakelse i samfunnet. Gode barnehager og skoler bidrar til å utjevne sosiale forskjeller, og gir alle barn og unge muligheten til å få et godt liv. Flest mulig elever skal fullføre og bestå utdanningsløpet.

Livskvalitet og forebygging

Sosial støtte, deltakelse, tilhørighet og mestring er sentralt for å fremme god helse og livskvalitet. Oslo vil jobbe for at færrest mulig utvikler helseproblemer gjennom tiltak som forebygger og reduserer faktorer som fører til psykiske og fysiske helseutfordringer og dårlige levekår. Kommunen skal forebygge at støy og luftforurensning gir helseplager.

Oslo gir alle like muligheter til å lære, utvikle seg og leve gode liv

Inkluderende kultur-, idretts- og friluftsliv

Kultur-, idretts- og friluftsopplevelser bidrar til inkludering, skaper mestring, nye perspektiver og en meningsfull fritid for folk i alle aldre. Oslo skal legge til rette for et mangfoldig fritidstilbud i lokalmiljøene.

Flere gode boliger, nabolag og byrom

For at flere skal få mulighet til å bosette seg i Oslo, vil kommunen få fortgang i boligbyggingen og åpne flere områder for utvikling. Det skal være enkelt å delta i utviklingen av trygge og gode nærmiljøer. Tjenestetilbud og infrastruktur skal planlegges tidlig og være nært der folk bor. Alle skal ha muligheten til å ta i bruk byen – uavhengig av alder, bakgrunn og funksjonsnivå.

Mål 2

Dette målet handler om...

Utvikle og forbedre miljøvennlige reisemåter

Gange, sykkel og kollektivtrafikk er både miljøvennlige og helsefremmende transportformer. Oslo skal være en by der miljøvennlige reisemåter er attraktive førstevalg. Attraktive kollektivtilbud er avgjørende for å utvikle Osloregionen som et velfungerende bo- og arbeidsmarked. Kollektivtilbudet skal være tilgjengelig, effektivt og komfortabelt.

Klimarobust nullutslippsby

Oslos klimaarbeid skal forsterkes, og vårt mål er å redusere klimagassutslippene med 95 prosent innen 2030. Samtidig skal vi også ta vare på naturen, utvikle byen med sammenhengende blågrønne strukturer og gjøre byen mer klimarobust. Utslippskutt og tilpasning må ses i sammenheng. Oslo skal være et forbilde i klima- og miljøarbeidet.

Bærekraftig energiforsyning

Oslo skal redusere byens energibruk og bruke energi smartere. Vi skal øke lokal energiproduksjon og legge til rette for at nødvendig energiinfrastruktur blir etablert. Godt samarbeid om energiløsninger blir viktig.

Oslo er grønn og levende

Redde Oslofjorden og ta vare på Osloomarka

Kommunen skal styrke og restaurere forringede økosystemer på land, i vassdrag, innsjøer og i fjorden, i samarbeid med andre fylker og nabokommuner. Marka skal bevares ved å bruke metoder for skogbruk som er tilpasset forholdene på stedet, som er skånsomme mot naturen og gir økt opptak av klimagasser. Drikkevannskildene skal beskyttes.

Gi plass til natur i byen

Kommunen skal ta vare på og gi mer plass til natur i byen. Vi skal ivareta byens blågrønne strukturer av hensyn til biologisk mangfold, verdifulle naturtyper og karbonlagring, og fordi arealene gir muligheter for naturopplevelse og rekreasjon. Kommunen skal sikre dyrket og dyrkbar mark for matproduksjon.

Sirkulær økonomi

Kommunen skal føre en effektiv, synlig og kunnskapsbasert klima- og naturpolitikk. Det betyr å fremme mer sirkulær ressursbruk og bærekraftig næringsutvikling. Oslo skal gjenbruke så mye som mulig, og være et forbilde innen deling, gjenbruk, ombruk og materialgjenvinning. Slik kan vi bedre utnytte tilgjengelige arealer, naturressurser og verdier, skape arbeidsplasser og muligheter for nye og innovative løsninger, og oppnå lavere indirekte klimagassutslipp. Det skal lønne seg å velge grønt.

Mål 3

Dette målet handler om...

Grønn omstilling

Omstillingen til en grønnere økonomi vil gi muligheter for nye bedrifter og nye løsninger. Kommunen skal bidra til å styrke bærekraftige næringer med høy verdiskapning som over tid kan erstatte olje- og gasssektorens rolle i den regionale økonomien, og dermed opprettholde grunnlaget for vår fremtidige velferd.

Støtte frivilligheten

Oslo skal legge til rette for og støtte frivilligheten. Frivillighet, enten det er omsorgspersoner, fotballtrenere eller lokale ildsjeler er nødvendig for å skape inkluderende møteplasser og felleskap.

Yrende næringsliv

Oslo skal gi næringslivet gode rammevilkår og gjøre det enklere for oppstartsbedrifter og mindre selskaper å konkurrere på anskaffelser og rammeavtaler. Kommunen vil legge til rette for offentlig-privat samarbeid for å løse fremtidens utfordringer på en mer effektiv måte, og bidra til at kunnskap utnyttes til å etablere nye bedrifter og arbeidsplasser.

Oslo er
nyskapende og
attraktiv

Pulserende hovedstad for innbyggere og besøkende

Oslo skal være en by med attraktivt uteliv, arrangementer, kulturliv og fine naturopplevelser. Byen skal være attraktiv for innbyggere, studenter og besøkende, og ha en effektiv infrastruktur som legger til rette for gode opplevelser og gir trivsel.

Kunnskap og nye løsninger

Oslo skal være en arena for utvikling og testing av nye løsninger, og legge til rette for næringsutvikling tett på de sterke kunnskapsmiljøene. For å styrke Oslo som kunnskapshovedstad skal kommunen også sikre nyskaping, og mer effektive systemer og tjenester gjennom å dele kunnskap og data.

Seriøst arbeidsliv med god rekruttering

Som en av Norges største arbeidsgivere, vil kommunen gjennom Oslomodellen legge til rette for et seriøst arbeidsliv med attraktive arbeidsplasser som sikrer kompetente ansatte. Inkluderende rekruttering og forutsigbare og gode arbeidsforhold i kommunens egne virksomheter er viktig for å tiltrekke riktig kompetanse og for å være nyskapende.

Mål 4

Dette målet handler om...

Samfunnssikkerhet og beredskap

Kommunen må jobbe helhetlig, kunnskapsbasert og systematisk for å forebygge og håndtere uønskede hendelser i hverdagen og ved kriser. Kommunen skal sørge for å ivareta utsatte grupper. Klimatilpasning er en forutsetning for at byen skal utvikles i en bærekraftig og trygg retning. Infrastrukturen, inkludert avløpsnett, må utvikles for å tåle overvann og flom, men også tørke. God fremkommelighet for nødetatene er en viktig del av arbeidet med beredskap i byen.

Demokrati og medborgerskap

Oslo skal være en foregangskommune for åpenhet, demokrati og medvirkning. Innbyggerne skal inkluderes i beslutninger som angår dem. For å få til dette er det viktig med felles verktøy og plattformer som hele kommunen kan bruke. Kommunen skal kommunisere klart, helhetlig og åpent, og bruke et inkluderende språk som rommer mangfoldet i byen vår. Dette er særlig viktig i en beredskapssituasjon.

Toleranse og respekt

Oslo skal fremme inkludering og likeverd for alle, uavhengig av hvem du er og hva du tror på. Alle skal ha frihet til å være den de er og elske den de vil. Det skal være nulltoleranse mot rasisme, diskriminering, hatefulle ytringer og hatkriminalitet.

**Oslo er åpen,
inkluderende og
trygg**

Mindre ungdomskriminalitet

Oslo skal gi barn og unge gode alternativer til negative sosiale arenaer for å forebygge utenforskap, vold og kriminalitet. Kommunen skal sørge for tidlig innsats, forebygging, og tett samarbeid og dialog mellom tjenester for barn og unge, foreldre og politi.

Mangfold og inkluderende arenaer

Kommunen skal være tilgjengelig for alle og universelt utformet, med trygge byrom. Kommunens tjenester og ansatte skal speile befolkningen og det er derfor særlig viktig at minoritetsmiljøer involveres i tjenesteutviklingen. Tros- og livssynssamfunn er viktige for mange. Byen skal være livssynsåpen og ha rom for møter som forebygger ensomhet, fremmer felleskap, og har plass til forskjellighet. Alle skal gis mulighet til å delta i idretts- og fritidsaktiviteter.

Mål 5

Dette målet handler om...

Samarbeid på tvers

Samordning og samarbeid på tvers av fag og sektor er nødvendig for å yte gode tjenester og sikre best mulig bruk av kommunens ressurser. Det skal være likeverdige tilbud på tvers av bydeler. Dette krever tilrettelegging, kunnskapsdeling, brukervennlige systemer, deling av data og helhetlig tenkning med felles mål og tydelige prioriteringer i kommunen.

Digitalisering og innovasjon

Mindre økonomisk handlingsrom og økt tjenestebehov krever at kommunen prioriterer digitalisering og innovasjon høyt. Samarbeid med næringslivet og kunnskapsmiljøer, om bruk av ny teknologi og kunstig intelligens for automatisering, kontroll og rapportering, vil bidra til at medarbeidere får mer tid til å møte mennesker ansikt til ansikt.

Oslo er veldrevet og leverer innbyggerorienterte og sammenhengende tjenester

Enkelt å være innbygger

Kommunen skal tilpasse tjenestene til menneskene, ikke omvendt. Det skal være enklere å være innbygger i Oslo. Innbyggerne skal ha valgfrihet, oppleve god kvalitet, kompetente ansatte, effektivitet og forenkling i møte med kommunens tjenester. Innbyggerne skal sikres riktig hjelp til riktig tid. Kommunen skal bidra til at flere som har behov for det får tilgang til egne, egnede boliger.

Effektiv bylogistikk

Kommunen skal sikre en utslippsfri, klimarobust og effektiv bylogistikk med minst mulig ulemper for byliv, natur, innbyggere og næringsliv. Dette omfatter både bydrift som veivedlikehold og renovasjon, transport og håndtering av varer og tjenester i byen. Kommunen må sikre arealer til formålene og ha nødvendig infrastruktur for den utslippsfrie byen.

Ansvarlighet

Kommunen skal føre en ansvarlig økonomisk politikk og styre byens økonomi i et langsiktig perspektiv, samtidig som kommunens ressurser brukes slik at de i størst mulig grad kommer innbyggerne til gode. Kommunen skal planlegge for flere behov og vurdere sambruk av arealer. Ansvarlighet handler om sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft.

Hvordan skal kommunen jobbe for å løse flokene og nå målene?

Ingen enkelt sektor eller virksomhet kan løse samfunnsflokene alene, og kompleksiteten i hver floke krever at hele samfunnet trekker i samme retning for å finne en felles løsning. For å lykkes med å skape endringer i samfunnet og løse flokene, er vi nødt til å ha store ambisjoner og samtidig ha tro på at nye grep bidrar til nye løsninger.

Oslo skal fortsette å gjøre det som allerede fungerer bra, men vi må også prøve å tenke nytt på tvers av samfunnssektorer og forvaltningsnivå. For å kunne skape verdens beste by, må vi tørre å prøve nye løsninger, våge å stå i usikkerhet, og ikke være redd for å feile og lære av hver prosess, slik at vi kan jobbe smartere og bedre.

Våre fem felles kommunemål skal gi retning for kommunens arbeid

Kommunen skal arbeide for alle innbyggerne, men kan ikke være alt for alle, hele tiden. Vi skal være mer tilgjengelig for dem som trenger det mest, nå og i fremtiden. Dette innebærer å gjøre prioriteringer av hva som er viktigst for Oslo, hva som skaper mest verdi og hvilke tiltak som bidrar til å nå kommunemålene og løse samfunnsflokene på best mulig måte. Våre fem felles kommunemål gir retning for prioritering av arbeidet og viser de viktigste

satsningsområdene for Oslo kommune. Målene er formulert bredt, slik at alle deler av kommunen skal kunne bidra til å oppnå disse.

Sammensatte utfordringer krever samarbeid på tvers

Siden ulike deler av kommunen sitter på ulike deler av løsningene på samfunnsflokene, må vi gå sammen for å sikre en helhetlig tilnærming. Med dette mener vi at det er viktig å tilrettelegge for at ulike aktører, som sitter med nødvendig og ulik innsikt, kan finne sammen for å løse utfordringene vi står overfor. Slik kan vi øke sjansene for å finne løsninger og beslutninger som treffer årsakene til flokene og samtidig sikre en mer effektiv ressursbruk.

For å finne nye løsninger må vi være nysgjerrige og klare for å løse oppgavene på nye måter. Dette skjer gjennom samarbeid og dialog med academia,

næringsliv, innbyggere, frivillighet, tros- og livssynssamfunn og andre aktører. Ved å ha en langsiktig og kontinuerlig tilnærming til målene og samfunnsflokene, blir det lettere å jobbe systematisk, kunnskapsbasert, målrettet og i fellesskap over tid for å løse kommunens og samfunnets viktigste utfordringer.

Velkjente utfordringer, nye arbeidsmåter

Målene vi jobber for gir retning for arbeidet, og samarbeidet med mange og ulike aktører skaper en arena for nye perspektiver. Hvilke aktører som trekkes inn, og formen på samarbeid, vil avhenge av type problemstilling vi skal løse. Vi mener derfor at den beste måten å jobbe på er å sette utfordringen først og så organisere arbeidet for å finne løsninger etter dette.

I fellesskap vil vi jobbe for å finne gode løsningsforslag som er kunnskapsbaserte, og vi finner frem til tiltak som er forankret i forskning, praksiserfaring og brukerinnsikt. Vi mener at det er sentralt i dette arbeidet å involvere flere nivåer i kommunen og sikre at viktig lokalkunnskap blir brukt i prosessene. Det er også svært viktig at de som blir berørt av utfordringene blir inkludert i arbeidet for å finne gode tiltak, og at "de stille stemmene" også blir hørt.

Mange tiltak er avhengig av finansiering for å kunne bli gjennomført. Kommunen har tradisjonelt en tydelig sektorinndeling i arbeidet med budsjettprosesser, noe som gjør at ulike sektorer får «sine» midler til å løse «sine» oppgaver. Hvis vi skal lykkes med å løse felles samfunnsflokke, må vi anerkjenne at de er sammenvevde og ikke kan løses av én sektor alene. En ny arbeidsmåte kan for eksempel være et tverrsektorielt samarbeid med utgangspunkt i en samfunnsfloke, hvor resultatet ikke nødvendigvis er en sluttrapport eller en tradisjonell plan. Mandatet kan

være å levere et kunnskapsbasert sett av felles tiltak og resultatindikatorer inn i budsjettprosessene.

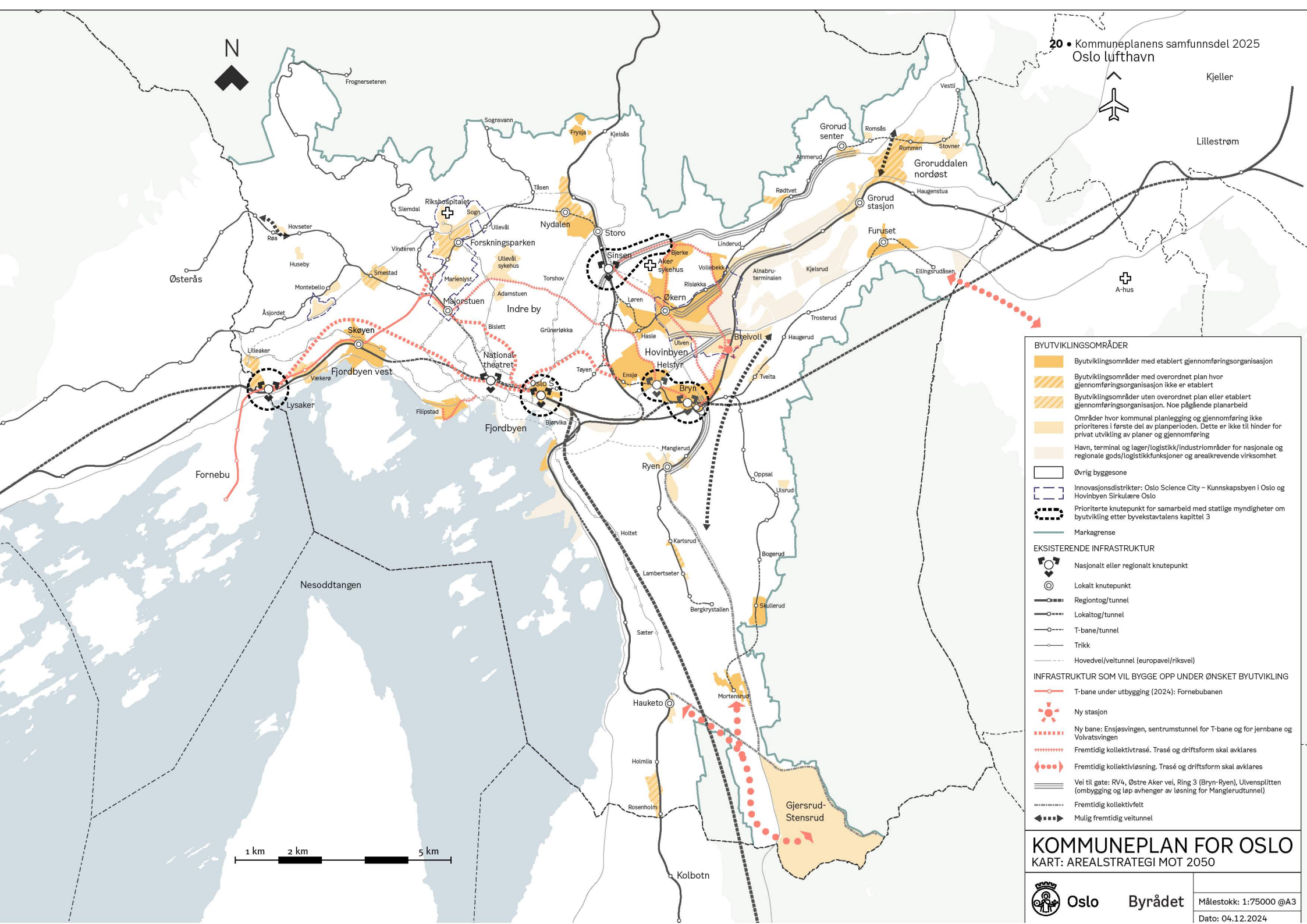
Kommunen vil derfor hente inspirasjon og læring fra erfaringer med målrettede samfunnsoppdrag også kalt for «missions». Missions søker å løse store og komplekse samfunnsutfordringer med dristige og målbare satsinger. En slik tilnærming kan fungere som en ny type «linse» for å fokusere innsatsen på det viktigste ved arbeidet - tverrfaglig samarbeid og finne gode løsninger og tiltak på samfunnsflokene.

Felles mål, tiltak og resultatindikatorer vil kunne bidra til at de ulike sektorene som er med på å løse samfunnsflokene, trekker i samme retning og får insentiver til å samarbeide.

Byutviklingsstrategi

20 • Kommuneplanens samfunnsdel 2025
Oslo lufthavn

- BYUTVIKLINGSOMRÅDER**
- Byutviklingsområder med etablert gjennomføringsorganisasjon
 - Byutviklingsområder med overordnet plan hvor gjennomføringsorganisasjon ikke er etablert
 - Byutviklingsområder uten overordnet plan eller etablert gjennomføringsorganisasjon. Noe pågående planarbeid
 - Områder hvor kommunal planlegging og gjennomføring ikke prioriteres i første del av planperioden. Dette er ikke til hinder for privat utvikling av planer og gjennomføring
 - Havn, terminal og lager/logistikk/industriområder for nasjonale og regionale gods/logistikkfunksjoner og arealkrevende virksomhet
 - Øvrig byggesone
 - Innovasjonsdistrikter: Oslo Science City - Kunnskapsbyen i Oslo og Hovinbyen Sirkulære Oslo
 - Prioriterte knutepunkt for samarbeid med statlige myndigheter om byutvikling etter byvekstavtalsen kapittel 3
 - Markagrense
- EKSISTERENDE INFRASTRUKTUR**
- Nasjonalt eller regionalt knutepunkt
 - Lokalt knutepunkt
 - Regiontog/tunnel
 - Lokaltog/tunnel
 - T-bane/tunnel
 - Trikk
 - Hovedvei/veitunnel (europavei/riksvei)
- INFRASTRUKTUR SOM VIL BYGGE OPP UNDER ØNSKET BYUTVIKLING**
- T-bane under utbygging (2024): Fornebu
 - Ny stasjon
 - Ny bane: Ensjøsvingen, sentrumstunnel for T-bane og for jernbane og Volvatsvingen
 - Fremtidig kollektivtrasé. Trasé og driftsform skal avklares
 - Fremtidig kollektivløsning. Trasé og driftsform skal avklares
 - Vei til gate: RV4, Østre Aker vei, Ring 3 (Bryn-Ryen), Ulvensplitten (ombygging og løp avhenger av løsning for Manglerudtunnel)
 - Fremtidig kollektivfelt
 - Mulig fremtidig veitunnel

KOMMUNEPLAN FOR OSLO
KART: AREALSTRATEGI MOT 2050

Byutviklingsstrategi

Oslo gir alle like muligheter til å lære, utvikle seg og leve gode liv

Derfor vil Oslo kommune

1. Planlegge byutviklingsområder og regulere nok boliger i takt med befolkningsveksten

- Følge med på demografisk utvikling og ha oversikt over reguleringstakt og reguleringsbehov.
- Bruke kommunens eiendommer og kommunale investeringer for å styrke gjennomføringen av ønsket byutvikling, herunder økt boligbygging.

2. Tilpasse boligutbygging til byens og nærområdenes behov

- Sikre boligkvalitet og variasjon i boligtyper og størrelser i hele byen, inkludert studentboliger, tilrettelagte botilbud og aldersvennlige boliger.

Oslo er grønn og levende

Derfor vil Oslo kommune

1. Utvikle nullutslippsbyen ved å legge til rette for byutvikling innenfra og ut, banebasert og i sammenheng med regionen

- Arbeide for redusert trafikk og en samordnet areal- og transportutvikling i regionen som utnytter eksisterende infrastruktur.
- Styrke indre by, og utvide den tette byen til områder i randsonen av indre by.
- Tilrettelegge for utvikling av områder i tilknytning til banenettet.

2. Bygge på allerede bebygde arealer og ta vare på eksisterende bebyggelse

- Utvikle byen gjennom fortetting og transformasjon av næringsområder.
- Utnytte byarealer effektivt gjennom sambruk.
- Arbeide for ombruk av eksisterende bygninger og byggematerialer, mindre riving, og bygg og anlegg med lang levetid.
- Tilrettelegge for loftsutbygginger og påbygg i den tette byen som ivaretar kulturhistoriske verdier.
- Omforme veier til bygater.

3. Bevare og styrke natur, grønnstruktur og karbonrike arealer

- Bevare markagrensen og sikre at skogbruksinteressene tilpasses Markas natur- og rekreasjonsverdier.
- Sikre byens parker, grønnstruktur, naturverdier og verdifulle naturlige karbonlagre mot nedbygging.
- Styrke miljøkvaliteten i vassdrag og Oslofjorden, og jobbe for bærekraftige økosystemer.
- Åpne lukkede elveløp og bekker for å ivareta bymiljø, natur, dyreliv og klimatilpasning.
- Arbeide for å gi plass i byen til grønnstruktur og natur, og transformere grå arealer i utviklingen av nye områder.
- Det skal innføres verktøy som gjør det mulig å innføre arealnøytralitet som et premiss for arealforvaltningen. Oslo skal samtidig møte befolkningsvekstens arealbehov.

Oslo er nyskapende og attraktiv

Derfor vil Oslo kommune

1. Prioritere gange, sykkel og kollektivtransport og redusere behovet for personbil

- Tilrettelegge for myke trafikanter og et godt kollektivtilbud som et bærende premiss i byutviklingen.
- Utvikle nærhetsbyer og sikre hverdagsfunksjoner med variert boligtilbud, skoler, barnehager, parker, friområder, nærturterreng, møteplasser og handels- og tjenestetilbud i gang- og sykkelavstand.
- Etablere idrettsanlegg og kulturfunksjoner i tilknytning til kollektivtransport og med gode gang- og sykkelforbindelser til nærområdet.

2. Utvikle byen med gode stedskvaliteter og bruke kulturmiljøer som en ressurs

- Sikre stedstilpasset utvikling med vekt på lokalt særpreg.
- Utvikle og bevare unike og identitetsskapende kulturmiljøer og kulturminner.
- Heve det estetiske og kvalitetsmessige på det som bygges i samarbeid med utbyggere.

3. Samarbeide med kunnskaps- og næringsaktører for å skape en mer attraktiv by

- Satse på utviklingen av innovasjonsdistriktene Oslo Science City – Kunnskapsbyen i Oslo, Punkt Oslo og Hovinbyen Sirkulære Oslo.
- Arbeide sammen med handelsnæringen for å bygge konkurransekraftige handlegater og markedsplasser.
- Etablere testarenaer for utprøving av nye og innovative løsninger knyttet til klimautfordringer og andre samfunnsflokke.
- Tilrettelegge for næringsutvikling i tråd med prinsippet om rett virksomhet på rett sted og samarbeide med næringslivet om klimaomstillingen.

Byutviklingsstrategi

Oslo er åpen, inkluderende og trygg

Derfor vil Oslo kommune

1. Sikre at det skapes gode, inkluderende og trygge nabolag i alle deler av byen

- Bruke områdesatsinger og områdeløft til å styrke nabolagene i utsatte områder.
- Sikre bred kommunal innsats i plansaker i levekårsutsatte områder.
- Sikre at byrom er tilrettelagt for alle, uavhengig av alder, bakgrunn og funksjonsnivå.

2. Sikre god klimatilpasning i byutviklingen

- Sikre overvannshåndtering som integrerte tiltak på tvers av byen, inkludert gater, byrom og grønnsstruktur ved bruk av åpne flerfunksjonelle og/eller naturbaserte løsninger.
- Sikre rehabilitering og fornying av avløpsnett og pumpestasjoner for å redusere utlekking og overløp.
- Ta hensyn til klimaendringene og naturfare, og redusere risiko, skade og ulempe fra ekstremvær og ekstremhendelser.

Oslo er veldrevet og leverer innbyggerorienterte og sammenhengende tjenester

Derfor vil Oslo kommune

1. Arbeide for enklere og raskere plan- og byutviklingsprosesser

- Drive systematisk prosessforbedring i hele verdikjeden for plan- og byggesak.
- Sikre god koordinering mellom etater og sektorer som har gjennomføringsansvar i byutviklingen.

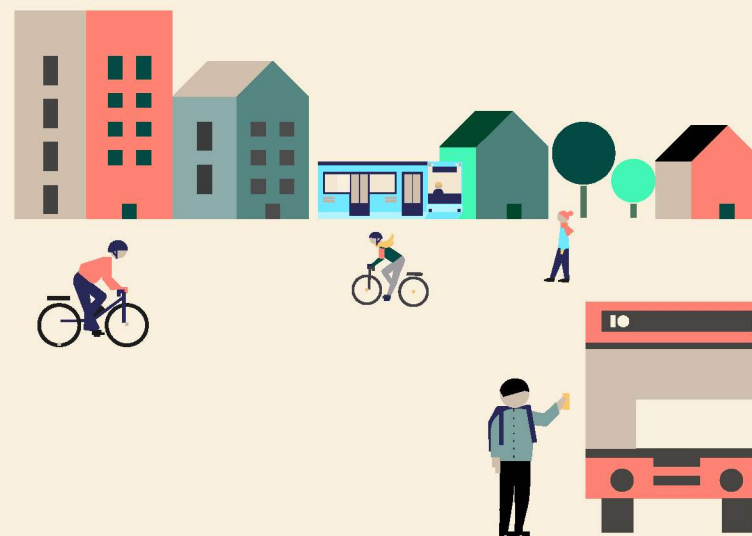
2. Aktiv og samordnet innsats i byutviklingsområder

- Løpende kartlegge og oppdatere oversikt over kommunens arealbehov og tilgjengelige arealressurser.
- Tilpasse eiendomsporteføljen til kommunens behov og bidra til ønsket bolig- og byutvikling.

- Sikre arealer til kommunens og byens fremtidige behov.
- Bruke behovsplaner til å planlegge og prioritere investeringer i kommunale formålsbygg og anlegg.
- Tilrettelegge for at offentlig infrastruktur som veier, vann og avløp, skoler, barnehager, lekeplasser, idrettsanlegg, parker og andre sosiale og kulturelle tilbud etableres så tidlig som mulig ved utvikling av nye boligområder.
- Tilrettelegge for effektiv og klimavennlig bylogistikk og bydrift.

3. Bruke lokal innsikt og kunnskap i byutviklings- og planprosesser

- Sette av tid til forberedelse og etterarbeid i medvirkningsprosesser, med særlig vekt på å vurdere innspill.
- Utarbeide en felles tilnærming til hvordan vi koordinerer innsiktsarbeid og innhenter, deler og gjenbraker medvirkningsdata i kommunen.

Byutviklingsstrategi – Samfunnsdialog og samarbeid om byutvikling

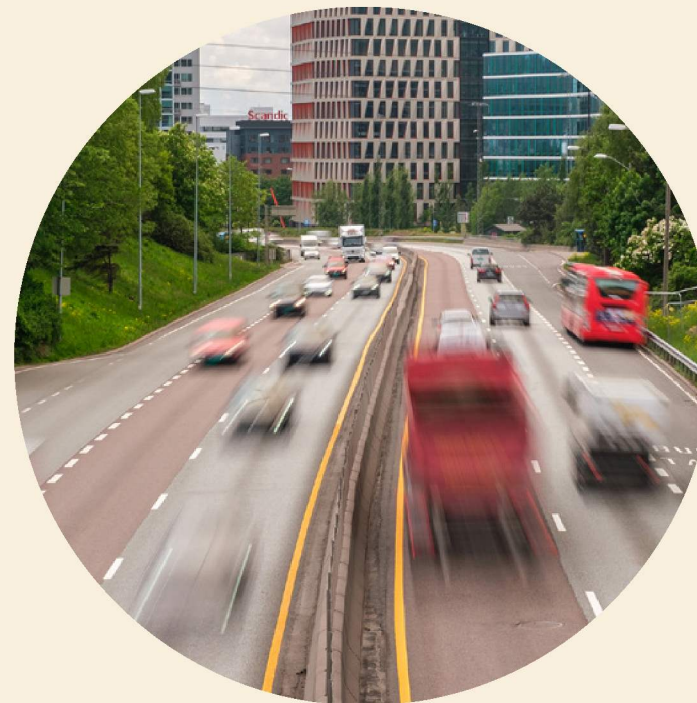
For å nå målene i byutviklingsstrategien og finne løsninger på samfunnsflokene er det nødvendig med større grad av samarbeid og nye samarbeidsformer. Byutvikling krever god koordinering på tvers av sektorer med et mangfold av aktører, både offentlige og private, for å sikre kvalitet og gjennomføringskapasitet. Statlige, regionale og kommunale aktører må involveres, i tillegg til innbyggere, interesseorganisasjoner, utbyggere og forslagsstillere.

Måltrettet samfunnsdialog og systematisk innsiktsarbeid

Befolkningen skal inkluderes i beslutninger som angår dem. En samfunnsdialog som bidrar til et godt og bærekraftig samfunn krever at mange bidrar, også utover de som er velkjente aktører i dag. Innbyggermedvirkning er en av flere viktige brikker i å sikre kunnskap om innbyggernes behov og ønsker for en by som skal være god å bo i. Samfunnsdialog og innbyggermedvirkning krever kompetanse og kapasitet både i planlegging, koordinering, gjennomføring og etterarbeid. Medvirkningstretthet, utenforskap og stille stemmer gir behov for å arbeide med innbyggermedvirkning på nye måter. Det er behov for en systematisk tilnærming til innhenting og gjenbruk av medvirkningsdata.

Viktig forpliktende regionalt samarbeid

- Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus legger føringer om en samordnet areal- og transportutvikling. Planen følges opp av plansamarbeidet mellom Oslo og Akershus. Oslo kommune vil i kommende planperiode samarbeide med Akershus fylkeskommune om videreutvikling av planen.
- Oslopakke 3 og byvekstavtalen sikrer finansiering av miljøvennlig samferdselsinfrastruktur og kollektivtrafikk i Oslo og Akershus, og forplikter partene til å nå nullvekstmålet for personbiltrafikk. Avtalene skal reforhandles i løpet av planperioden. Partene i byvekstavtalen er Oslo kommune, staten, Akershus fylkeskommune og kommunene Bærum, Lillestrøm og Nordre Follo.

Gjennom byvekstavtalen har partene forpliktet seg til å samarbeide om areal- og transportplanlegging i prioriterte knutepunktområder. For Oslo gjelder dette OsloS, Sinsen/Aker og Bryn/Helsfyr. I tillegg ligger deler av Lysaker knutepunkt i Oslo kommune. De prioriterte knutepunktene er vist i byutviklingsstrategikartet.

Viktige oppgaver for aktiv og samordnet innsats i byutviklingen

- **Samlet kommunal innsats for å sikre sosialt bærekraftig byutvikling**

Områdesatsingene har bidratt positivt til å tenke helhet og menneskelige dimensjoner i byutviklingen. Kommunen vil videreføre samarbeidsformene som er etablert gjennom områdesatsingene, og lære av disse i fremtidig arbeid med å sikre en sosialt bærekraftig byutvikling. I områder med levekårsutfordringer vil kommunen legge ekstra vekt på tidlig involvering av bydeler og andre aktører med særskilt kunnskap om lokale forhold og behov. Byutvikling i levekårsutsatte områder skal bidra til å løfte områdene.

- **Koordinere og prioritere kommunale behov og sikre areal**

Kommunen har gode erfaringer med å kombinere bruken av behovsplaner for å prioritere gjennomføringen av kommunale formål, og langsiktige arealbehovskartlegginger for å sikre arealer til offentlig formål, og vil videreutvikle bruken av disse verktøyene.

- **Planlegging og gjennomføring av byutviklingen**

Plan- og bygningsetaten, Eiendoms- og byfornyelsesetaten, Vann- og avløpsetaten og Bymiljøetaten samarbeider om forslag til prioritering av utviklingsområder. Dette samarbeidet sikrer at kommunens ressurser brukes mest mulig effektivt, og at etatene legger inn felles innsats for å utløse boligbygging og organisere grunneierfinansiering av teknisk infrastruktur. De prioriterte utviklingsområdene er vist i byutviklingsstrategikartet.

- **Samarbeid med private**

Oslo kommune samarbeider med ulike utbyggingsaktører for å koordinere utvikling og utbygging av bolig, næring og offentlig infrastruktur. For å sikre finansiering og gjennomføring av nødvendig infrastruktur og byrom i tråd med kommunens forutsigbarhetsvedtak, inngår kommunen utbyggingsavtaler. Hovedprinsippet for finansiering er at utbyggere skal fullfinansiere all offentlig infrastruktur og kommunale byrom som er nødvendige for gjennomføringen av det enkelte utbyggingsprosjekt. I større utviklingsområder vil kommunen hovedsakelig ha ansvar for overordnet planarbeid, men vil se på muligheten for samarbeid med private grunneiere for å sikre felles forankring, gjennomføring og effektive planprosesser.

I byutviklingsområder har kommunen to hovedmodeller for å etablere infrastruktur og kommunale byrom: Privat gjennomføringsorganisasjon: Kommunen inngår en felles utbyggingsavtale for hele planområdet, hvor den private avtalemotparten er ansvarlig for gjennomføringen. Offentlig gjennomføringsorganisasjon: Kommunen står for gjennomføring av større infrastrukturtiltak og forhandler utbyggingsavtaler tilknyttet den enkelte detaljregulering. Kommunen vurderer hvilken gjennomføringsmodell som er aktuell for de enkelte utviklingsområdene.

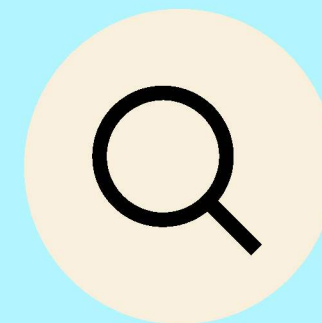
- **Strategisk byledelse**

Gjennom strategisk byledelse og utvikling av tjenestetilbud vil kommunen legge til rette for byutvikling og befolkningsendringene som kommer. Offentlig tjenestetilbud og infrastruktur som skoler, barnehager, lekeplasser, parker, idrettsanlegg, kulturarenaer og andre sosiale tilbud planlegges og etableres tidlig ved utvikling av nye byområder. I områder hvor utviklingen ikke går av seg selv, vil kommunen aktivt vurdere å bruke virkemidler for å påvirke utbyggingsretning og utbyggingstakt, og gi nødvendig forutsigbarhet og insentiver for private utbyggere.

Kommuneplanens rolle i plansystemet

Kommuneplanen er ikke løsningen på kommunens utfordringer, men starten på en felles innsats for å løse samfunnsflokene og nå kommunemålene.

Kommuneplanen er et overordnet styringsdokument som gir retning. Detaljer og konkret oppfølging blir gjort i videre arbeid og underliggende planer, og blir finansiert gjennom budsjettet.

Hva er utfordringene?
Planstrategi

Hva skal kommunen oppnå?
Kommuneplanens samfunnsdel

Hvordan skal areal disponeres?
Kommuneplanens arealdel

Hvordan skal kommunen jobbe for å oppnå målene?
Samfunnsplaner

Hva skal kommunen gjøre det neste året? Budsjett- og økonomiplan

Hvordan skal virksomhetene følge opp?
Tildelingsbrev

Hva ble resultatet?
Årsberetning

Hvordan følges KPS opp?

Det er viktig for kommunens helhetlige styring og planlegging at det er sammenheng mellom overordnede mål og konkrete tiltak.

De fem felles kommunemålene i KPS operasjonaliseres blant annet gjennom sektormål i budsjettet. Dette er underliggende mål som viser sektorenes bidrag for å nå de overordnede kommunemålene. Til sektormålene er det knyttet resultatindikatorer som viser om kommunen er på riktig vei for å nå målene.

KPS skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen følges opp. I Oslo utgjør årsbudsjett og økonomiplan handlingsdelen. Den skal gi grunnlag for kommunens prioritering av ressurser, planleggings- og samarbeidsoppgaver og konkretisere tiltakene innenfor kommunens økonomiske rammer.

Medvirkning

I arbeidet med KPS har det blitt gjennomført målrettet medvirkning for å sikre en god balanse mellom medvirkning og tidsbruk, slik at KPS kan være et reelt styringsdokument i planperioden.

Gjennomførte medvirkningsaktiviteter:

- Innspillmøter med Oslo kommunens fem sentrale brukerråd/utvalg: **Rådet for personer med funksjonsnedsettelse, Det sentrale elderråd, Utvalg for flerkulturelle minoriteter, Sentralt ungdomsråd og Utvalg for kjønns- og seksualitetsmangfold.**
- Rådene og utvalgene fikk mulighet til å komme med innspill tidlig i prosessen for å sikre bred og åpen medvirkning. Det ble arrangert møter med bydelene og kommunens virksomheter, sånn at hele kommunen kunne bidra fra start. Målet var å diskutere samfunnsflokene i felleskap og legge ekstra vekt på det tverrsektorielle.
- Offentlig høring av planforslaget i åtte uker (30.08.24 til 28.10.24). Her var det anledning til bred medvirkning fra resten av kommunen, andre offentlige instanser, nabokommuner, private og frivillige aktører, samt innbyggere.
- Det ble holdt presentasjoner for ulike deler av kommunen som ønsket det, inkludert folkehelsekontakter i bydelene, Klimaetaten, Oslobygg og UngOrg.
- Planforslaget ble presentert i et åpent informasjonsmøte på Oslo rådhus 08.10.24.

Det kom 110 høringsvar til planen, disse kan leses her: [elnnsyn - Kommuneplanens samfunnsdel 2025 på offentlig høring – 2024/3486 – Seksjon for plan og strategi](#)

Forklaringer på ord og begreper som er brukt i kommuneplanens samfunnsdel

- **Arealdisponering:** Arealdisponering handler om hvordan vi planlegger bruken av et geografisk område. Det betyr å bestemme hva et område skal brukes til, enten det er boliger, næringsvirksomhet, landbruk, rekreasjon, eller andre formål.
- **Blågrønne strukturer:** Blågrønne strukturer er et nettverk av naturrike områder som parker, elver, små og store skoger, samt fjell. Disse områdene finnes både inne i byer og utenfor bebyggelsen.
- **Bylogistikk:** Bylogistikk er forflytning av varer, utstyr og avfall inn til, ut fra, gjennom og innen byen. Det overordnede målet er at bylogistikken skal bidra til attraktive byer med lave klimagassutslipp, effektive løsninger for næringslivet og god livskvalitet for innbyggerne.
- **Byutviklingsstrategi:** En byutviklingsstrategi eller arealstrategi viser hvordan ønsket samfunnsutvikling er knyttet til bruk av områder (arealbruk). Sammen med kommuneplanens arealdel (KPA) skal den sikre en langsiktig og
- helhetlig forvaltning av kommunens områder. Byutviklingsstrategien setter hovedmål og ambisjoner for hvordan Oslo skal utvikle seg, og viser hvordan infrastrukturtiltak spiller inn i byutviklingen.
- **CRPD:** Konvensjon om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne.
- **Energiinfrastruktur:** Energiinfrastruktur handler om systemer og strukturer som sikrer trygg lagring og formidling av energi.
- **Forutsigbarhetsvedtak:** Vedtak i kommuneplanens arealdel som synliggjør kommunens forventninger til at utbyggere forutsettes å bidra til finansiering av infrastruktur og kommunale byrom. Det følger av forutsigbarhetsvedtaket at det er en forutsetning for utbygging i kommunens byggesone at utbyggere bidrar til å sikre finansiering og gjennomføring av kommunal infrastruktur og byrom innenfor rammene av plan- og bygningslovgivningen.
- **FoU-miljøer:** FoU-miljøer står for forskning og utvikling. Dette begrepet brukes som en samlebetegnelse for aktiviteter som skaper ny kunnskap og teknologi på en kreativ og systematisk måte.
- **Gjennomføringsorganisasjon:** Enhet som gjennomfører utbyggingen av infrastrukturen. I områder med få og store grunneiere (som i Bjørvika) kan eierne danne en privat gjennomføringsorganisasjon. I områder med mange ulike eiere (som på Ensjø og mange andre steder i byen) vil det være nødvendig at kommunen v/Bymiljøetaten gjennomfører utbyggingen på grunnlag av kontantbidrag innbetalt gjennom utbyggingsavtaler.
- **Grønn infrastruktur:** Begrepet grønn infrastruktur brukes om arealer og landskapselementer som har særlig betydning som formerings-, oppvekst- og forflytningsområder for arter og for artenes overlevelse over lang tid. Grønn infrastruktur brukes også om viktige områder for sentrale økologiske prosesser.

- **Handlingsdel:** Kommuneplanen skal ha en handlingsdel som sier hvordan planen skal følges opp. Handlingsdelen gir grunnlag for kommunens prioritering av ressurser, planleggings- og samarbeidsoppgaver. For Oslo kommune er dette budsjett- og økonomiplan (også kalt Sak1), hvor tiltak og ressurser prioriteres for de påfølgende kommende fire årene.
- **Klimarobust:** Klimarobust handler om å tilpasse byen og samfunnets evne til å håndtere klimaendringer. Dette innebærer handlinger som ikke bare reduserer klimagassutslipp, men også styrker evnen til å håndtere klimaendringer.
- **Klimatilpasning:** Klimatilpasning handler om å forstå konsekvensene av klimaendringer og sette i verk tiltak for å hindre eller redusere skade, samtidig som man utnytter de mulighetene endringene kan bringe.
- **Kommunemål:** Kommuneplanens samfunnsdel har fem mål som hele kommunen skal jobbe mot, på tvers av alle sektorer og virksomheter. Disse målene skal prioritere og gi retning for kommunens satsinger.
- **KPA:** KPA står for kommuneplanens arealdel. Dette er en juridisk bindende plan for hele kommunen som viser sammenhengen mellom framtidig samfunnsutvikling og arealbruk. Forslag til ny KPA er under utarbeidelse.
- **KPS:** KPS står for kommuneplanens samfunnsdel. Denne tar for seg langsiktige utfordringer, mål og strategier for både kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon.
- **Nullutslippsbyen:** Nullutslippsbyen er en by med tilnærmet null utslipp av klimagasser. Det innebærer først og fremst bruk av elektriske kjøretøy og maskiner og karbonfangst. Nullutslippsbyen har også god lokal luftkvalitet, selv om det fremdeles vil være noe partikkelutslipp.
- **Oslomodellen:** Oslomodellen er et sett med prinsipper og retningslinjer utviklet av Oslo kommune. Hovedformålet er å forebygge og bekjempe arbeidskriminalitet, sosial dumping og korrupsjon, samt ivareta grunnleggende menneskerettigheter og internasjonal humanitærrett. Les mer om Oslomodellen på kommunens hjemmeside.
- **Osloregionen:** Osloregionen er en byregion som omfatter Oslo og omlandskommunene. Det er ingen klar definisjon på hvilke områder som inkluderes.
- **Planstrategi:** Planstrategi skal utarbeides innen ett år etter et nytt kommunestyre er valgt. Dette er kommunens verktøy for å forenkle og forbedre planleggingen. Hensikten er å styrke den politiske styringen lokalt av hvilke planoppgaver som skal prioriteres, og tydeliggjøre at planleggingen skal være behovsstyrt og ikke gjøres mer omfattende enn nødvendig.
- **Samfunnsflokke:** Samfunnsflokke er måten vi refererer til komplekse utfordringer som kommunen står overfor. Disse utfordringene er kjent som "wicked problems" i internasjonal forskningslitteratur.
- **Sektormål:** Sektormål er konkrete mål som kommunens virksomheter lager for å realisere de overordnende kommunemålene. Sektormålene skal i utgangspunktet være knyttet til virksomhetens arbeidsområder og operasjonaliseres gjennom målbare resultatindikatorer.
- **Sirkulær økonomi:** I en sirkulær økonomi forebygges avfall gjennom mer effektiv, redusert og smartere utnyttelse av ressurser. Det handler om å forvalte ressurser slik at de gir samfunnet høyest mulig verdi og nytte lengst mulig, gjennom økt levetid, ombruk og gjenvinning.

» **Styringsdokument:** Et styringsdokument er en skriftlig redegjørelse som definerer roller, ansvar, krav og anbefalinger for ulike aktører i en kommune. Dokumentet inneholder retningslinjer som styringen skal følge.

» **Tildelingsbrev:** Tildelingsbrev er årlige dokumenter som byrådsavdelingene utarbeider til sine virksomheter. I disse brevene beskrives byrådsavdelingenes forventninger til, krav og retningslinjer for virksomhetene basert på det vedtatte budsjettet.

